

и близки, засилва фрустрациите, отчуждението и затвореността на групата и се изживява като болезнена социална несправедливост.

Българските политици, заети с трудните задачи на трансформиране на политическата и икономическата система, приемаха трудностите, които изпитва населението, като „естествена и неизбежна цена на прехода“. Усилията им бяха насочени главно към приватизирането и присвояването на държавната собственост и към създаване на благоприятни условия за формирания се български капитал. Ромите бяха твърде неорганизирани и неопитни, за да оказат политически натиск за едно по-справедливо разпределение на ресурсите и за по-равен достъп до работа, блага и услуги. Твърде слабото и разединено гражданско общество също подцени значимостта на проблема за етнизирането на социалното изключване.

Положението на ромите в България не е изолиран случай. Те се оказаха една от най-уязвимите групи в цяла Европа. От средата на 90-те години на XX в. ромските елити се обединиха в изискването ромите да бъдат признати за европейско малцинство и съсредоточиха усилията си за по-активно ангажиране на европейските институции за решаване на общите проблеми на социално неравенство, изключване и дискриминация, с които техните общности се сблъскват (в различна степен) във всички европейски страни.

Европейският съюз и Европейската комисия проявяват нарастващ интерес и загриженост към положението на ромите в Европа. Увеличава се броят на изследванията, посветени на различни проблеми на дискриминацията и социалното изключване на представителите на тази група. Нарастват инициативите, проектите, програмите, международните документи, насочени към равноправната им интеграция. Основните усилия на европейските институции са насочени към създаване на по-добри условия за социално включване на ромите в четири главни социални сфери: заетост, образование, здравеопазване и жилищна среда.

Доброто здраве е ценност сама по себе си. То по правило е необходимо условие за успешна трудова реализация и за пълноценна интеграция в останалите социални структури. Здравият статус на ромите, както на всички бедни групи по света, е нисък, а достъпът